

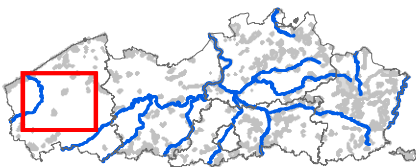
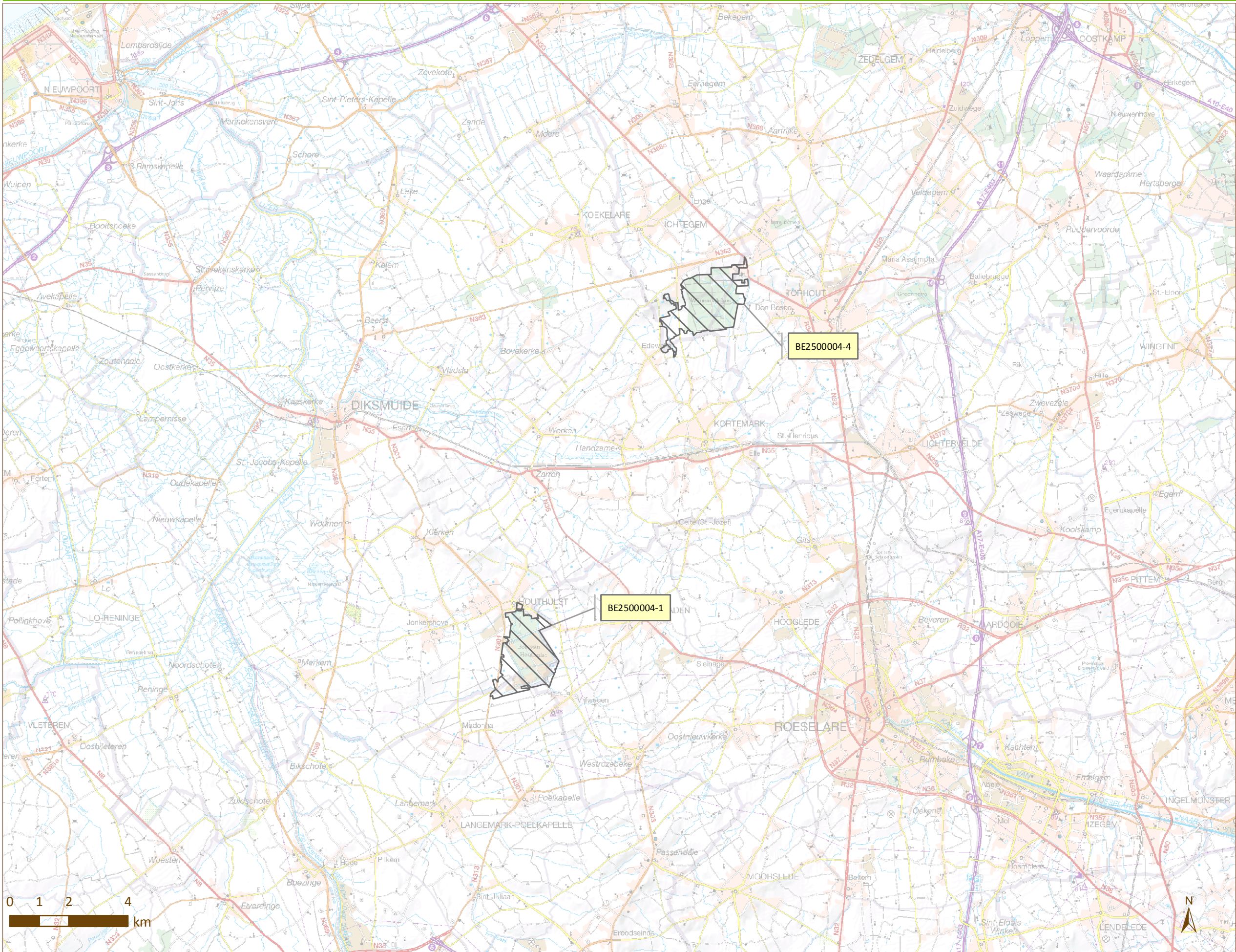
BE2500004 - Bossen, heiden en valleigebieden van zandig Vlaanderen - westelijk deel

Managementplan Natura 2000 1.0

Statuut document:	Informatief document
Auteur:	Agentschap voor Natuur en Bos
Datum:	19/12/2014
Documentnummer:	Natura2000_0000315

**AGENTSCHAP
NATUUR & BOS**

Legende

SBZ-H

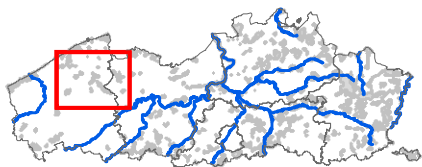
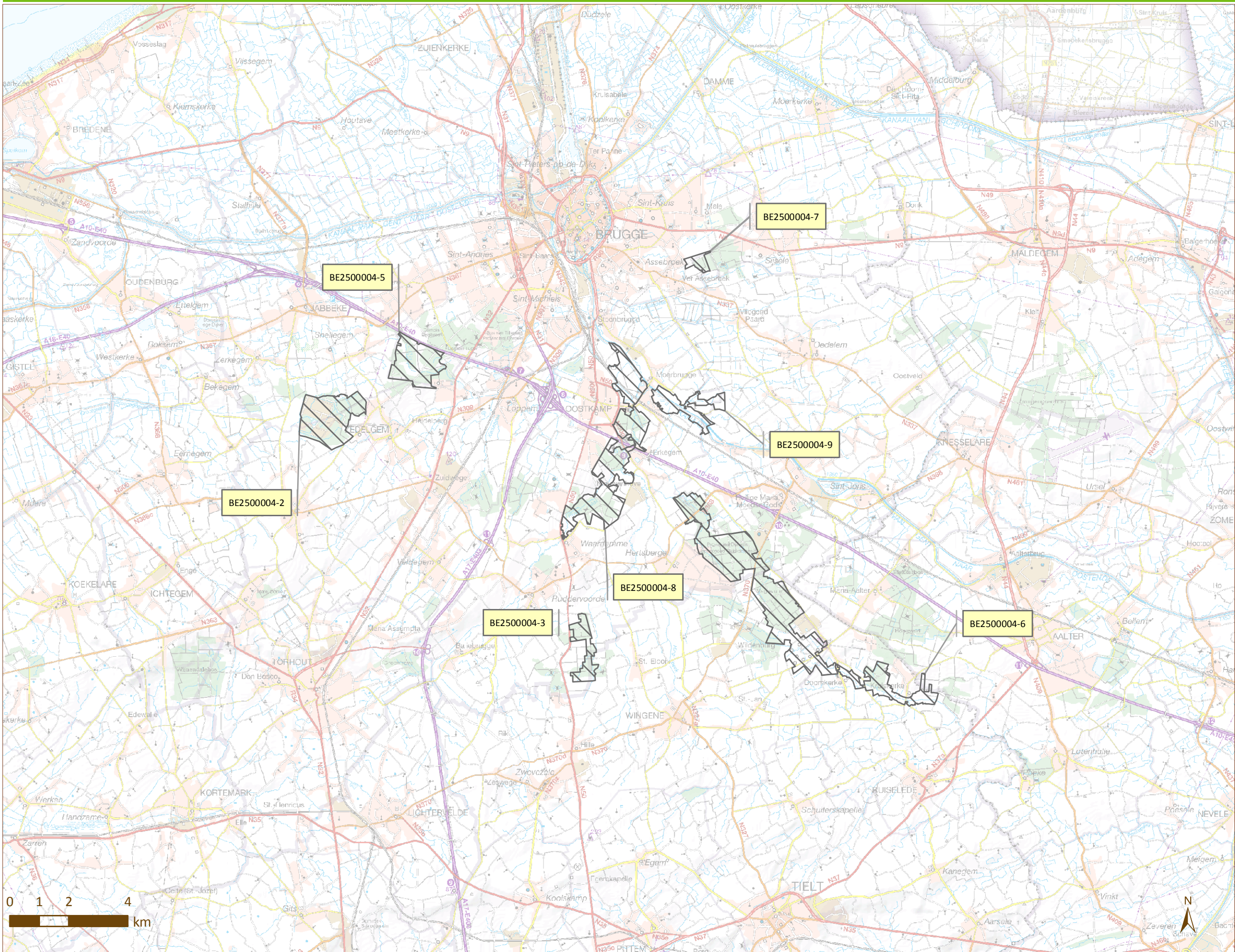

SBZ-V

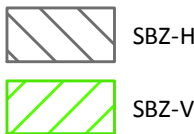
Situering van de deelgebieden
van de Habitatrictlijn

Vlaanderen
is natuur

Legende

Situering van de deelgebieden
van de Habitatrichtlijn

Vlaanderen
is natuur

Inhoudstafel

1. Inleiding

2. Taakstelling

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

3 Openstaande taakstelling

3.1 Habitats

3.2 Soorten

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

4.1 Inspanningsmatrix

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

6 Richtkaart

6.1 Situering actuele habitats

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

6.7 Zoekzones

6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

1. Inleiding

Algemeen kader

Om de soortenrijkdom van planten en dieren en hun leefgebieden in de toekomst de noodzakelijke kansen te geven, is op grond van Europese richtlijnen, de Vogel- en Habitatrichtlijn, een samenhangend Europees netwerk van beschermde gebieden aangeduid: het Natura 2000-netwerk. In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook **speciale beschermingszones (hierna: SBZ)** genoemd. Deze gebieden zijn belangrijk om kansen te geven aan soorten en habitattypes van Europees belang. Voor Vlaanderen handelt het om 46 habitattypes, 49 dier- en plantensoorten en 55 vogelsoorten.

Op de lidstaten van de Europese Unie rust de verplichting om de nodige maatregelen te nemen om een ‘gunstige staat van instandhouding’ te realiseren voor bijlagesoorten en habitattypes van Europees belang. Om richting te geven aan deze maatregelen zijn door de Vlaamse regering doelen op Vlaams niveau (de zogenaamde **G-IHD**) en per speciale beschermingszone (de zogenaamde **S-IHD**) bepaald. Deze S-IHD zijn, na een intensief overlegproces tussen 2010 en 2013, vastgelegd in aanwijzingsbesluiten die door de Vlaamse regering definitief werden goedgekeurd op 23/04/2014.

De realisatie wordt gefaseerd en programmatorisch aangepakt. De realisatie van de instandhoudingsdoelen is complex: niet alle kennis is al aanwezig, verschillende belangen en personen zijn betrokken, de middelen en tijd zijn beperkt. Daarnaast is het belangrijk voor alle betrokken partijen om voortgang te maken. Omdat Vlaanderen zesjaarlijks aan Europa moet rapporteren over de voortgang, is geopteerd voor fases/cycli van zes jaar. Per cyclus wordt een **Vlaams Natura 2000 programma** opgemaakt met de Vlaamse taakstelling voor de komende periode. Inspanningen die binnen de programmacyclus moeten worden gerealiseerd zijn bindend. Het programma omschrijft ook welke engagementen sectororganisaties of overheidsinstanties opnemen en welke budgettaire consequenties hier aan verbonden zijn. Op het niveau van de speciale beschermingszones wordt de realisatie van de taakstelling opgevolgd en gestuurd via een **Managementplan Natura 2000**.

Focus Vlaams Natura 2000 programma 2014–2020

Voor de eerste programmaperiode 2014-2020 vertrekt het Natura 2000-programma van de Europese Biodiversiteitsstrategie, van Vlaanderen in Actie (ViA) en van het Pact 2020. De realisatie van die taakstelling betekent concreet dat in 2020, aan het eind van de eerste programmaperiode, 16 van de 46 beschermde habitattypes in een gunstige staat van instandhouding moeten verkeren of verbetering vertonen ten opzichte van 2007. Voor de habitattypes die niet behoren tot de 16 habitattypes 2020 worden in 2020 tussendoelen gesteld rekening houdend met de doelafstand tot 2050. Deze tussendoelen omvatten naast stand still ook de opdracht om in totaal 70% van de oppervlakte onder correct beheer te brengen. Ook voor soorten worden tussendoelen bepaald om de doelstellingen in 2050 te realiseren. Er worden geen specifieke ‘soorten 2020’ bepaald aangezien de op Europese schaal betere situatie van soorten. Bovendien wordt verwacht dat soorten ook zullen profiteren van de inspanningen voor de habitats.

Doelstelling en inhoud managementplan

De realisatie van de instandhoudingsdoelen gebeurt door maatregelen op het terrein door verschillende mensen en organisaties. De concrete ruimtelijke ligging, de planning van en afspraken over deze maatregelen zijn/worden opgenomen in plannen of projecten. Het managementplan geeft per SBZ een overzicht van de uitgevoerde, geplande en/of noodzakelijke plannen of projecten van de verschillende organisaties en mensen (= informatief). Op basis van de inschatting van de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de verschillende doelen en de taakstelling opgenomen in het Natura 2000 programma 2014-2020, geeft het bovendien ook aan voor welke terreinacties er nog afspraken moeten worden gemaakt en met welke prioriteit (= richtinggevend).

Om de vooruitgang en de realisatie van de doelen, indien nodig, te kunnen afdwingen is het managementplan het kader voor de afweging van projecten en plannen en voor het opleggen van bepaalde maatregelen. Het managementplan wordt opgemaakt en beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (hierna: het ANB) in overleg met het overlegplatform dat door het ANB voor elke speciale beschermingszone of –zones wordt georganiseerd. De goedkeuring van het managementplan gebeurt door de Vlaamse regering na formeel advies van de Gewestelijke Overleginstantie.

Gezien de technische en maatschappelijke complexiteit van de opdracht tot het realiseren van de taakstellingen; is vastgelegd dat per planperiode verschillende fasen kunnen worden onderscheiden. De startversie (managementplan 1.0) beschrijft de taakstelling voor deze planperiode voor de speciale beschermingszone. Bij de start/het einde van elke fase wordt een geactualiseerde en aangevulde versie van het managementplan vastgesteld. Voor het afronden van elke fase wordt een generieke timing op Vlaams niveau opgelegd voor alle SBZ:

- MP 1.0 met een beschrijving van de taakstelling voor deze planperiode in elke SBZ (2014).
- MP 1.1 met een beschrijving van de stand van zaken, geplande acties en gekende (prioritaire) acties (2015).
- MP 1.2 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties en uitgewerkte prioritaire acties (2017).
- MP 1.3 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties, een stand van zaken van de prioritaire acties met, indien nodig, een beschrijving van de verplichtende maatregelen (2017).

Inhoud managementplan

De inhoud van het managementplan is wettelijk vastgelegd in artikel 6 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. De inhoudstafel van voorliggend document volgt de daarin voorgeschreven samenstelling.

Statuut van voorliggend Managementplan 1.0

Dit managementplan 1.0 is gebaseerd op het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing van de speciale beschermingszone ‘BE2500004 Bossen, heiden en valleigebieden van zandig Vlaanderen: westelijk deel’ en tot definitieve vaststelling van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23/04/2014 (hierna: het S-IHD-besluit).

Dit managementplan 1.0 werd niet formeel vastgelegd en is een informatief document. Overeenkomstig de afspraak op de vergadering van de Vlaamse Overleggroep (dit is de voorloper van de Gewestelijke Overleginstantie) van 09/07/14 is het te beschouwen als een basis- of startversie van de managementplannen met indicatieve opgave van de taakstelling per SBZ en per deelgebied. Nog niet alle elementen van een managementplan, zoals beschreven in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014, zijn ingevuld. Bij elk hoofdstuk is aangegeven of, dan wel in welke mate, dit ingevuld werd in deze planversie.

2. Taakstelling

Het gebiedsgericht kader voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen is door de Vlaamse regering vastgesteld op 23/04/2014 . Per SBZ zijn de specifieke doelstellingen en de prioritaire inspanningen vastgelegd. In paragraaf 2.1 worden de vastgelegde doelstellingen weergegeven. Per landschapstype zijn het doel en de bijbehorende habitats en soorten opgenomen. Per soort en habitat zijn ook het gebiedsgericht kwantiteitsdoel (populaties of oppervlakten) en kwaliteitsdoel beschreven. In paragraaf 2.2 zijn de inspanningen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de verschillende doelstellingen opgenomen. De laatste paragraaf (2.3) bevat de lijst van gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering die naar boven zijn gekomen tijdens het overleg over de doelstellingen.

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

Legende	
Symbol	Omschrijving
+	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit
=/+	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale uitbreidingsmogelijkheid
=(-)	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale inkrimpingsmogelijkheid

Het boslandschap wordt in deze SBZ beschouwd als bestaande uit de habitattypes 9120, 9160 en 91E0. Deze komen voor in samenhangende complexen met diverse overgangen tussen diverse types, waarbij in enkele gebieden de droge types domineren (9120). De natte types (91E0) komen eveneens over de hele SBZ voor, maar doorgaans gaat het om erg kleine kernen. Voor het habitatype 9120 wordt de SBZ vanuit de G-IHD als essentieel beschouwd, voor de habitattypes 9160 en 91E0 als zeer belangrijk. Er wordt gestreefd naar de realisatie van een robuust netwerk van enkele grote boskernen die op lange termijn garanties bieden voor de instandhouding van leefbare populaties van de typische soorten van deze kernen en hun boshabitats. Hierdoor kunnen knelpunten als sterke versnippering, slecht gebufferde bossen die onderhevig zijn aan eutrofiëring / nutriëntenaanrijking gemilderd worden. Concreet kunnen enkele grote categorieën op vlak van doelstellingen onderscheiden worden voor de bossen:

- **1. Kwaliteitsverbetering op vlak van structuur**

De boshabitats binnen dit SBZ hebben op dit ogenblik in heel veel deelgebieden een onvoldoende gevarieerde structuur.

Door het toepassen van een natuurgericht bosbeheer in bossen zal het aandeel aan dikke bomen, dood hout, gevarieerde randen en open plekken op termijn toenemen. Dit zijn maatregelen die veel van de habitattypische soorten en bijlagesoorten ten goede zullen komen. Een dergelijk natuurgericht beheer wordt voorzien in veel beheerplannen, voor bossen in eigendom van/beheerd door het ANB, bossen in eigendom van andere openbare besturen, enkele privéboseigenaars en de erkende terreinbeherende verenigingen. Bij andere openbare besturen en privé-bossen gelegen in VEN zal door toepassen van de CDB (Criteria Duurzaam Bosbeheer), ook de structuurdiversiteit op termijn toenemen.

Op de droge zandgronden is het van belang om gevarieerde randen met overgangen naar heide en heischrale vegetaties te voorzien i.f.v. kleine populaties van de bijlagesoorten Boomleeuwerik en Nachtzwaluw (vnl. in volgende delen van de SBZ: deelgebieden 1 Bos van Houthulst, 2 Vloethemveld en 6b-d Bulskampveld-Gulke Putten), evenals habitattypische soorten als Levendbarende hagedis, Hazelworm, etc..... Op de natte zandgronden zijn dergelijke kleinschalige habitats van belang voor diverse habitattypische soorten van natte heide en overgangssituaties (o.a. groentje, aardbeivinder, keizersmantel, ...). Dezelfde deelgebieden met 6e Vorte bossen zijn de belangrijkste deelgebieden voor dergelijke overgangssituaties. Op de rijkere natte bodemtypes zijn dergelijke randen en zomen van belang om optimale condities te creëren voor leefbare populaties van habitattypische soorten van natte ruigtes en graslanden (sprinkhaanzanger, blauwborst, ...) – evenals meer habitattypische soorten van lichtrijke natte bossen (goudvink, nachtegaal, matkop, kleine ijsvogelvinder). Het voorzien van dergelijke overgangssituaties is voornamelijk van belang in deelgebieden 1 Bos van Houthulst, 2 Vloethemveld, 4 Wijnendalebos, 6e Vorte Bossen en 9 Vallei van de Zuidleie.

- **2. De realisatie van kwalitatief degelijke grote boshabitatkernen**

De realisatie van een aantal grote boskernen, die een leefbare populatie bevatten van de grotere oppervlaktebehoevende faunasoorten, is een belangrijk streefdoel om een goede staat van instandhouding te bereiken binnen dit SBZ voor de boshabitats.

Er worden drie grote boskernen beoogd in:

- Deelgebied 1 van 350 ha
- Deelgebied 4 van 350 ha
- Deelgebieden 6a-e Driekoningen-Bulskampveld-Vagevuurbossen-Gulke putten-Vorte bossen van 500 ha.

Het vormen aldus belangrijke kernen van 9120, lokaal ook 9160 en 91E0, waardoor lange termijn garanties kunnen gegarandeerd worden voor een stabiele populatie van onder meer de bijlagesoorten zwarte specht, middelste bonte specht en wespandief, maar evenzeer voor tal van andere habitattypische bossoorten (indicatoren van structuurrijke bossen bosuil, boomklever, havik, en habitattypische soorten gebonden aan randen en open plekken zoals zomertortel). Daarnaast vormen 2 Vloethemveld, 5 Sint-Andriesveld en 8a-d Warande, Gruuthuyse-Nieuwenhove-Kampveld-Rooiveld ook belangrijke gebieden voor de realisatie van kwalitatief grote boskernen (vnl. 9120, maar plaatselijk ook 9160 en 91E0).

Volgende methoden kunnen de realisatie van deze boskernen bewerkstelligen:

- A. Omvorming van bestaande ‘niet habitatwaardige’ bossen voorzien. In de door de Vlaamse overheid beheerde bossen en bossen beheerd door andere openbare besturen, enkele privéboseigenaars en de erkende terreinbeherende verenigingen en in het kader van herstelprojecten worden maatregelen voorzien welke tot bijkomend habitat zullen leiden. De deelgebieden met een aanzienlijke bosoppervlakte in beheer van het ANB/provincie/erkende terreinbeherende verenigingen zijn 2 Vloethemveld, 6a-e Driekoningen tot Gulke putten en 8a-d Warande tot Kampveld-Rooiveld. 20-80 % van de niet inheemse bestanden zal hier op termijn tot bijkomend habitat leiden. Via stimulerende maatregelen, kunnen ook andere privé-eigenaars ingezet worden om bijkomend habitat te realiseren. Zij kunnen een uitgebreid bosbeheerplan opstellen, waarbij ook de Criteria Duurzaam Bosbeheer (CDB) dienen gevolgd te worden.
- B. Bosuitbreiding. Voor de realisatie van een grote aaneengesloten oppervlakte bos dat een groot aandeel van het type 9120 bezit, met lokaal ook 9160 en 91E0, komen deelgebieden 1 Bos van Houthulst, 4 Wijnendalebos, 5 Sint-Andriesveld, 6a-e Driekoningen tot Gulke putten en 8a-d Warande tot Kampveld-Rooiveld het best in aanmerking.

- **3. Het degelijk bufferen van kleinere boskernen en/of verbinden van kleinere boskernen**

Dit is een algemene doelstelling die voor de kleinere boskernen binnen de verschillende deelgebieden voorgesteld wordt. Veel kleine boskernen in de deelgebieden voldoen niet aan het Minimum Structuurareaal (MSA) en zijn bovendien vaak in een erg intensief agrarisch gebied gelegen, waardoor ze slecht gebufferd zijn. Hierdoor is het verdwijnen van typische bossoorten in deze kernen een reëel gevaar. Door deze kernen, die vaak kleine en kwetsbare satellietpopulaties van typische soorten bevatten, te bufferen en uit te breiden en/of ze te verbinden met de grotere bossen, kan de kans op het lokaal uitsterven sterk worden gereduceerd. Dit gaat om verbindingen via kleinschalige bosuitbreiding tot kleinschalige landschappelijke elementen zoals hagen en houtkanten. Kleinschalige bosuitbreidingen worden voorgesteld in de deelgebieden 2 Vloethemveld, 3 Zorgvliet-Munkebossen, 8a-d Warande tot Kampveld-Rooiveld en 9 Vallei van de Zuidleie.

- **4. Plaatselijk de hydrologie herstellen**

Deze doelstelling geldt in hoofdzaak voor herstel en realisatie van (grond)waterafhankelijke bostypes (91E0, plaatselijk 9160), waarbij ook mogelijkheden voor herstel en realisatie gecreëerd worden voor habitattypes uit het grasland- en moeraslandschap (6410, 6430, 6510 en 7150).

Om een gunstige staat van instandhouding te kunnen bereiken is het van belang dat de natuurlijke hydrologie voor deze types hersteld wordt. De voornaamste deelgebieden waar plaatselijk hydrologie dient hersteld te worden ten voordele van het type 91E0 zijn deelgebieden 6a-b Driekoningen-Bulskampveld, 8a-d Warande tot Kampveld-Rooiveld en 9 vallei van de Zuidleie. Uiteraard dient dit bekeken te worden vanuit de principes van goed nabuurschap en het omliggende grondgebruik.

In deelgebieden 6a-6b wordt i.k.v. het natuurinrichtingsproject Biscopveld o.a. het hydrologisch herstel van de Bornebeek bekeken.

Habitats - Boslandschap			
Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones, subtype boszoom	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: < 1 ha Doel: 1/3 van bosranden ontwikkelen als goed ontwikkelde boszomen, voornamelijk van de vochtige bossen (habitats 9160 en 91E0).	Voldoende tot goede staat van instandhouding, met mantel-zoomvegetaties van meer dan 5 meter breedte.
9120 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 895 ha Doel: + 740 ha, met 194 ha als richtwaarde voor bosuitbreiding.	Goede staat van instandhouding in grote boskernen (voor selectie deelgebieden, zie bovenstaande tekst ‘boslandschap’). Voldoende tot goede staat van instandhouding in kleinere boskernen, met een goede staat met betrekking tot habitatstructuur en verstoring. Streven naar een mozaïekstructuur door structuurbepalende processen kansen en ruimte te bieden.
9160 - Sub-Atlantische en midden-Europese wintereikenbossen of eiken-haagbeukbossen behorend tot het Carpinion-betuli	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 64 ha Doel: + 80 ha, met 40 ha als richtwaarde voor bosuitbreiding.	Zie doelen 9120.
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae), alle subtypes	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: (alle subtypes): 105 ha Doel: (alle subtypes) + 119 ha, met 101 ha als richtwaarde voor bosuitbreiding.	Zie doelen 9120.
Soorten - Boslandschap			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitdoelstelling
Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Franjestaart, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis	Doel	=/+	+
	Omschrijving	Actuele populatie: waarnemingen van deze soorten op verschillende locaties in de SBZ, maar populatieschattingen zijn niet gekend. Doelstelling: Voor deze soorten wordt het behoud van de huidige populaties, met een evt. toename, vooropgesteld. De huidige staat van de soort is onvoldoende gekend. Verder gericht onderzoek is nodig. Het is mogelijk dat door de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied de soort in aantal toeneemt in de SBZ.	Verbetering en uitbreiding van potentieel leefgebied (structuurrijke bossen en parklandschappen), verzekeren van het vleermuisvriendelijk voortbestaan van de huidige overwinteringsobjecten zowel binnen als buiten de SBZ. Verbeteren van de connectiviteit tussen de bestaande bosgebieden.
Ruige/Gewone/Kleine dwergvleermuis, Laatzvlieger	Doel	=/+	+
	Omschrijving	Actuele populatie: waarnemingen van deze soorten op verschillende locaties in de SBZ, maar populatieschattingen zijn niet gekend. Doelstelling: Voor deze soorten wordt het behoud van de huidige populaties, met een evt. toename, vooropgesteld. De huidige staat van de soort is onvoldoende gekend. Verder gericht onderzoek is nodig. Het is mogelijk dat door de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied de soort in aantal toeneemt in de SBZ.	Behoud van de bestaande kwaliteit van de leefgebieden, behoud en verbetering van connectiviteit tussen de gebieden.
Ruige/Gewone/Kleine dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Mopsvleermuis	Doel		
	Omschrijving	Actuele populatie: waarnemingen van deze soorten op verschillende locaties in de SBZ, maar populatieschattingen zijn niet gekend. Doelstelling: Behoud van de populaties met een eventuele uitbreiding.	Beheer van bossen (en evt. oudere bomen buiten bosverband zoals dreven, parken) met bijzondere aandacht voor het behouden van bomen (ook exoten) met holten en scheuren die als kolonieverblijfplaats of overwinteringsplaats van vleermuizen kunnen dienen. Verbeteren van connectiviteit tussen de bestaande bosgebieden en waterrijke jachtzones. Actief biologisch beheer van de grotere waterpartijen met het oog op de toename van waterinsecten (bv. haften), het voedsel van deze groep vleermuizen.

Het heidelandschap bevat in deze SBZ de habitattypes 2330, 3130, 4010, 4030, 6230, 6410 en 7150. Deze habitattypes zijn in de SBZ onlosmakelijk met elkaar verbonden en komen in mozaïeken voor. Volgens de G-IHD is deze SBZ essentieel voor habitattypes 6230 heischraal grasland en 6410 subtype veldrusgrasland, zeer belangrijk voor habitattypes 3130 oligotrofe-mesotrofe plassen, natte en droge heide (4010, 4030) en belangrijk voor de habitattypes 2330 en 7140. Binnen het huidige versnipperde heidelandschap wordt voor de habitattypes naar een voldoende staat van instandhouding gestreefd. Kwaliteit in deze complexen betekent voldoende grote oppervlakten zodat ook het voorkomen van eraan gebonden habitattypische fauna zoals de bijlagesoorten nachtzwaluw en boomleeuwerik, maar ook diverse Rode Lijst-soorten zoals aardbeivlinder, kleine ijsvogelvlinder, groentje, levendbarende hagedis wordt verzekerd. Momenteel zijn duurzame populaties van deze soorten niet gegarandeerd.

Gesommeerd over de verschillende heidehabitats (2330, 4010, 4030, 6230, 6410 en 7150) is het doel een extra oppervlakte van 35-60 ha. De doelstellingen voor herstel van heidevegetaties situeren zich vooral in deelgebieden 1 Bos van Houthulst, 2 Vloethemveld (reeds gerealiseerd), 6b Bulskampveld en 6d Gulke Putten. Binnen deze deelgebieden worden robuuste kernen nagestreefd van 30 ha grootte, binnen de gestelde ecologische potenties. Deze kernen worden omgeven door kleinere stapstenen (die minstens tijdelijk populaties kunnen herbergen van de habitattypische soorten). Doordat uitwisseling tussen kern- en satellietpopulaties mogelijk is, wordt de kans op lokaal uitsterven tot een minimum beperkt.

Binnen de deelgebieden dient in eerste instantie zorg besteed te worden aan de kwaliteitsverbetering van de aanwezige heidehabitats. Verder is oppervlaktetoename noodzakelijk om een landschappelijke en ecologische verbinding van deze heidekernen te realiseren, zodat migratie van soorten tussen de verschillende kernen mogelijk wordt. Dit heidelandschap is een dynamisch landschap en is in deze SBZ aanwezig in een complex met het boslandschap (vooral habitatype 9120). Structuurrijkdom vormt het streefdoel, met oude heidestruiken afgewisseld met jonge heide en open plekjes, naast boom- en struikopslag (tot maximum 30 %). Overgangen naar het bos zijn geen scherpe randen (ontwikkelen van bosranden, bosschages,...). Het ecologisch functioneren van heidehabitats in overgang naar boslandschap biedt een betere buffering tegen externe invloeden en biedt een grotere structuurrijkdom voor de aanwezige fauna zoals boomleeuwerik en nachtzwaluw.

Daarnaast maken ook oligotrofe-mesotrofe plassen deel van het heidelandschap (habitatype 3130, zeer belangrijk). Het type komt voor in deelgebieden 1 Bos van Houthulst, 2 Vloethemveld, 3 Zorgvliet-Munkebossen, 6b Bulskampveld en 6d Gulke Putten. Deze vormen een essentieel leefgebied voor de bijlagesoort poelkikker en habitattypische fauna en flora.

Het heidelandschap zal grotendeels gerealiseerd worden door omzetting van naalddhoutaanplanten (in eigendom van het ANB, Provincie of natuurvereniging) in het kader van heideherstelprojecten, zoals in uitgevoerde en lopende projecten al mogelijk bleek, en aangepast opvolgingsbeheer.

Habitats - Heidelandschap			
Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
2330 - Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: <1 ha Doel: + 4 ha door omvorming, op de droge zandkoppen verspreid in de SBZ	Voldoende tot goede staat van instandhouding, waarbij vergrassing tot maximum 30% beperkt wordt. Een afwisseling van open zand, buntgras- en korstmosvegetaties en mostapijtjes.
3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de Littorelletalia uniflora en/of de Isoëtes-Nanojunctea	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 5 ha Doel: +2 ha toename, waarvan minimaal 1ha door omvorming als kleine stapstenen onder de vorm van kleinere vennetjes/poelen en natte laagtes verspreid over de meest kansrijke zones binnen de SBZ.	Voldoende tot goede staat van instandhouding, met een goede staat met betrekking tot verstoring en habitatstructuur.
4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 6 ha Doel: + 11 ha toename, waarvan minimaal 5-6ha door omvorming.	Voldoende tot goede staat van instandhouding. De vergrassing met Pijpenstrootje bedraagt maximum 50%. Bijzondere aandacht gaat naar de problematiek van eutrofiëring en verdroging (herstel hydrologie).
4030 - Droge Europese heide	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 18 ha Doel: + 10 ha, in functie van versterking van bestaande kernen van droge heide en/of kernen van andere habitats in de heidesfeer. Richtwaarde voor uitbreiding is 2 ha.	Voldoende tot goede staat van instandhouding. De vergrassing / verruiging (pijpenstrootje, struisgras, adelaarsvaren) bedraagt maximum 50 %. De verbossing maximum 30 %.
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 55 ha Doel: + 40 ha voor alle voorkomende types, in functie van versterking van bestaande kernen van heischrale graslanden en/of kernen van andere habitats in de heidesfeer. Richtwaarde voor uitbreiding is 16 ha.	Voldoende tot goede staat van instandhouding. De verruiging / verbossing / verstruweling bedraagt maximum 10 %. Bijzondere aandacht gaat naar verdroging en andere hydrologische randvoorwaarden.
6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (EU-Molinion), subtype veldrusttype, venige of lemige	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 4 ha Doel: + 3 ha toename door omvorming (met uitzondering van deelgebied 9!)	Goede tot voldoende staat van instandhouding van subtype Veldrusassociatie, waarbij de storingsindicatoren minstens in voldoende staat verkeren.
Soorten - Heidelandschap			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitdoelstelling
Poelkikker	Doel	+	+
	Omschrijving	Actuele populatie: 3 populaties aanwezig binnen de SBZ. Doelstelling: Verdere uitbreiding van de actuele populaties in 6b Bulskampveld (Aanwijsputten) en 2 Vloethemveld tot populaties van minstens 200 roepende mannetjes en uitbreiding van de populatie in Heideveld-Bornebeek tot minstens 50 roepende mannetjes zijn noodzakelijk om de duurzame instandhouding van de soort in de SBZ te verzekeren.	Behoud van de kwaliteit van water- en landhabitat: oligotrofe tot mesotrofe plassen, zonbeschenen, voldoende waterhoudend (minstens eind augustus). Behoud van landhabitat: vochtige heide of heischraal graslanden en voedselarme moerassen.

Het landschap wordt beschouwd als een samenhangend complex van structuurrijke hooilanden (6510), schralere graslandtypes (6410) en natte ruigtes (6430). Tevens worden eutrofe plassen (3150) en overgangs- en trilveen (7140) toegevoegd. Deze SBZ is essentieel voor het habitatype 6410 (blauwgrasland-veldrusassocieatie), de overige types worden, met uitzondering van het type 3150 (belangrijk), als zeer belangrijk aangeduid in de G-IHD. Het waterloophabitatype 3260 is zeer belangrijk in de G-IHD.

Momenteel komen deze habitatypes sterk versnipperd voor in het deelgebied 9 vallei van de Zuidleie met veel randinvloeden. De aanwezigheid van minstens één groot complex is noodzakelijk voor de instandhouding van habitattypische soorten gebonden aan deze bloemenrijke graslanden, waarbij voor zowel insectenfauna als vogelsoorten een belangrijk leefgebied gecreëerd wordt. Het biedt ook ruimte als foerageergebied voor de bijlagesoorten baard-, grootoor-, water- en rosse vleermuis.

Binnen het deelgebied 9 Vallei van de Zuidleie dient in eerste instantie zorg besteed te worden aan de kwaliteitsverbetering van de aanwezige grasland- en moerashabitats. Als doel voor oppervlaktetoename van de habitatypes 3150/7140, 6410, 6430 en 6510 tot een structuurrijk grasland- en moeraslandschap wordt een totale, extra oppervlakte van 15 ha vooropgesteld in het deelgebied 9 Vallei van de Zuidleie.

Door de kwalitatieve invulling van het valleigebied kan het leefgebied voor bijlage en habitattypische faunasoorten zoals blauwborst, rietzanger en sprinkhaanzanger en de Europees beschermde vleermuizen versterkt en gerealiseerd worden. Overgangen naar natte bostypes 91E0 worden voorzien. Om een goede staat van instandhouding en de realisatie van de doelstellingen mogelijk te maken, zal een meer natuurlijke hydrologie (natuurlijker beheer van het (grond)waterpeil) hersteld dienen te worden.

De vallei van de Wantebeek-Slangenbeek is belangrijk m.h.o. de realisatie van een beekvalleisysteem met een belangrijk aandeel alluviaal bos (91E0).

De doelstelling kunnen deels op terreinen van erkende terreinbeherende natuurverenigingen en ANB-domein bereikt worden, maar uitbreiding in privéterreinen is noodzakelijk.

Waterlopen bestaan deels uit het habitatype 3260. De Bornebeek (deelgebieden 6b Bulskampveld, 6a Driekoningen en 9 Vallei van de Zuidleie), kan beschouwd worden als kenmerkend voor dit habitatype. Deze provinciale waterloop wordt door het provinciebestuur als prioritaire waterloop beschouwd voor een meer natuurgericht beheer. De Rivierbeek – met een lengte van 8,4 km binnen SBZ – kan beschouwd worden als kenmerkend voor de geomorfologische karakteristieken van dit habitatype.

De ontwikkeling van het habitatype 3260 wordt tot doel gesteld voor Bornebeek en Rivierbeek. Hierdoor kunnen ook hier lange termijngaranties gegarandeerd worden voor een stabiele populatie van onder meer de bijlage- en habitattypische soorten als bittervoorn, kopvoorn en biermpje.

Habitats - Beekvalleien en graslanden			
Habitat		Oppervlakte	doelstelling
3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type Magnopotamion of Hydrocharition	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 2,5 ha (ook buiten DG 9 in SBZ) Doel: toename naar 5 ha in deelgebied 9 Vallei van de Zuidleie. Voornamelijk door herstel oude meanders inclusief hydrologische isolatie. Richtwaarde voor uitbreiding is 1 ha.	Verbetering kwaliteit van de bestaande locaties met potentiële ontwikkeling / herstel van het habitattype door het verzekeren van een goede waterkwaliteit en aangepaste inrichting en beheer.
3260 - Submontane en laagland rivieren met vegetaties behorend tot het Ranunculion fluitans en het Callitricho-Batrachion	Doel	=/+	+
	Omschrijving	Actueel: ca. 4 km Doel: In eerste instantie zijn grootste potenties aanwezig in de Bornebeek, mits herstel van een zeer goede waterkwaliteit en ruimte voor natuurlijke beekdynamische processen. Op langere termijn ecologisch herstel van Rivierbeek – Hertsbergebeek (bekkenbeheerplan 2009). Totale tot doel gestelde lengte binnen SBZ: 12 km.	Doel: Goede tot voldoende staat van instandhouding, waarbij de storingsindicatoren minstens in voldoende staat verkeren, de habitatstructuur in een goede staat.
6410 - Grasland met Molinia op kalkhoudende, venige of lemige kleibodem (EU-Molinion), subtype veldrusgrasland	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 1 ha (DG 9 Vallei van de Zuidleie Doel: + 3 ha toename door omvorming (DG 9 Vallei van de Zuidleie). Er wordt een complex van 10 ha soortenrijke graslanden tot doel gesteld, waarvan circa 3 ha tot het habitattype 6410 behoort. De resterende oppervlakte bestaat uit vegetatiekundig sterk aanleunende, maar regionaal belangrijke biotopen (RBB's), zoals dotterbloemhooilanden en grote zeggenvegetaties.	Goede tot voldoende staat van instandhouding, waarbij de storingsindicatoren minstens in voldoende staat verkeren.
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones, subtype natte ruigte	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 4 ha Doel: + 5 ha, in deelgebied 9 Vallei van de Zuidleie. Herstel van samenhangende hooiland- en moerascomplexen met hoge faunawaarde. Richtwaarde voor uitbreiding is 4 ha.	Goede tot voldoende staat van instandhouding, waarbij de storingsindicatoren minstens in voldoende staat verkeren.
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis), subtype Glanshavergraslanden (Arrhenatherion)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: 7 ha Doel: Behoud van de actuele oppervlakte.	Goede tot voldoende staat van instandhouding, waarbij de storingsindicatoren minstens in voldoende staat verkeren.
7140 - Overgangs- en trilveen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel: < 1 ha Doel: toename naar 6 ha door omvorming van het subtype mesotroof overgangsveen, in deelgebied 9 Vallei van de Zuidleie door herstel van moerasescotopen en natuurlijke hydrologie (o.a. te realiseren in combinatie met herstel van 3150: oude meanders van de Zuidleie), zodat robuustere oppervlakten ontstaan met de aanwezigheid van habitattypische fauna en flora. Overige deelgebieden: lokaal toestaan of stimuleren van veenvorming in oeverzones van oligotrofe plassen binnen de SBZ (oligotroof subtype met veenmossen).	Goede tot voldoende staat van instandhouding, waarbij de storingsindicatoren minstens in voldoende staat verkeren.

Soorten - Beekvalleien en graslanden			
Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Bittervoorn	Doel	+	+
	Omschrijving	Actuele populatie: waarschijnlijk geen populatie meer aanwezig binnen de SBZ (zie o.a. Meulebrouck, 2010). Doelstelling: Realisatie van een goede populatie (> 0,5 ind/m² bij puntbevissing of >2500 ind bij strokenbevissing en leeftijdsgroep >0+ en 0+; Adriaens et al., 2008) in de Bornebeek en de vallei van de Zuidleie	Behoud of herstel van de kwaliteit van de leefgebieden. Waterplanrijke, traag stromende of stilstaande waters met zoetwatermossels en voldoende zuurstof (> 8 mg/l) (viswaterkwaliteit karperachtigen). Dit geldt zowel voor vijvers als voor grachtenstelsels en waterlopen. Voorzien van een zeer goede waterkwaliteit van de Bornebeek, cfr. de doelstelling van het deelbekkenbeheerplan van de Rivierbeek. Ruimingen en maaien van bodemvegetatie zoveel mogelijk beperken en tenminste gefaseerd uitvoeren. Belang van waterplanten en zoetwatermosselen in levenscyclus • kruidruimingen beperken • bescherming paaiplaatsen (traagstromende trajecten, leigrachten, vijvers, oude meanders,...) waar zoetwatermosselen voorkomen • bodemruimingen vermijden Verbeteren van de laterale connectiviteit i.f.v. paaiplaatsen: verbindingen tussen trajecten en zijbeken en vijvers.
Ruige/Gewone/Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger	Doel	=/+	=/+
	Omschrijving	Actuele populatie: waarnemingen van deze soorten op verschillende locaties in de SBZ, maar populatieschattingen zijn niet gekend. Doelstelling: Voor deze soorten wordt het behoud van de huidige populaties, met een evt. toename, vooropgesteld. De huidige staat van de soort is onvoldoende gekend. Verder gericht onderzoek is nodig. Het is mogelijk dat door de verbetering van de kwaliteit van het leefgebied de soort in aantal toeneemt in de SBZ.	Behoud van de bestaande kwaliteit van de leefgebieden, behoud en verbetering van connectiviteit tussen de gebieden.

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

In samenhang met de hoger beschreven doelstellingen zijn door de Vlaamse regering per gebied een aantal prioritaire inspanningen vastgelegd. Dit is een globale omschrijving van de acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal weten te bewerkstelligen. De hieronder opgelijste inspanningen/acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen. De concretisering van deze prioritaire inspanningen in verschillende acties is een belangrijk onderdeel van het implementatieproces. Voor het realiseren van de prioritaire inspanningen zijn vaak meerdere acties nodig. In paragraaf 4.1 (inspanningsmatrix) worden onder meer alle noodzakelijke acties die voortvloeien uit deze prioritaire inspanningen weergegeven.

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 1	Kwaliteitsverbetering van aanwezige bos- en andere habitattypes	De aangemelde habitattypes in de SBZ bezitten allen een actueel gedegradeerde staat van instandhouding. Er dient dan ook een kwaliteitsverbetering van de voorkomende habitattypes gerealiseerd te worden door verbeteringen van de habitatstructuur en het verlagen van of beter bufferen tegen verstoringsindicatoren. Een aangepast beheer, afgestemd op de habitats, is hierbij essentieel. Voor de boshabitats wordt een betere structuurkwaliteit nagestreefd met voldoende dikke (levende en dode) bomen, een goed ontwikkelde struik- en kruidlaag, bosranden en open plekken. Door het toepassen van natuurtechnisch bosbeheer in natuur- en bosreservaten en een aangepast multifunctioneel beheer in domeinbossen wordt hieraan tegemoet gekomen. Het zijn maatregelen die reeds in veel beheerplannen voorzien zijn voor domeinen in eigendom van het ANB of de erkende terreinbeherende verenigingen. Bij andere openbare besturen en privébossen in het VEN (of op vrijwillige basis) kan door het toepassen van de Criteria Duurzaam Bosbeheer (CDB) de kwaliteit eveneens verbeterd worden . [*] Bij de heide-, grasland- en moerasvegetaties gaat het vaak om een combinatie van inleidende herstelmaatregelen en een aangepast regulier beheer, afgestemd op het realiseren van de beoogde habitatkwantiteit en - kwaliteit (zie ook verdere prioritaire inspanningen). Het niet behalen van een minimale aaneengesloten oppervlakte van het habitatype (minimum structuur areaal) is voor vele habitattypes een blijvend knelpunt in dit sterk versnipperde SBZ (zie ook verdere prioritaire inspanningen). <i>[*] Naast diverse criteria die zullen bijdragen tot een kwaliteitsverbetering van de aanwezige habitats, is er ook een criterium dat de omvormingen stimuleert (zie verdere prioritaire inspanningen): “Ten minste 20% van de totale oppervlakte van het bos moet bestaan uit of in omvorming zijn naar gemengde bestanden op basis van inheemse en standplaatsgeschikte boomsoorten binnen een bosbouwtechnisch verantwoorde termijn.</i>
PI 2	Omvorming van naaldhout- en loofhoutaanplanten naar boshabitats	In de SBZ komen bij benadering 530 ha naaldhoutbestanden voor, voornamelijk in deelgebieden 4 Wijnendalebos, 5 Sint-Andriesveld, 6b Bulskampveld en 6c Vagevuurbossen. Een belangrijk aandeel hiervan zal worden ontwikkeld naar habitatwaardig bos van het type 9120, via geleidelijke omvorming. Loofhoutbestanden die niet als habitat kwalificeren beslaan actueel een oppervlakte van ca. 250 ha. Het gaat om gemengde aanplanten – al dan niet met exoten, populierenaanplanten en diverse types struwelen en opslag, verspreid over de SBZ. Ook hiervan zal een belangrijke oppervlakte geleidelijk worden omgevormd naar de nagestreefde boshabitats. Bij het dunnen of kappen van bosbestanden dient voldoende aandacht te gaan naar oude of dode bomen die mogelijks vleermuiskolonies huisvesten. Voor de bossen, beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos en natuurbeherende verenigingen, wordt er van uitgegaan dat op termijn minimaal 80% van de bosoppervlakte zal evolueren naar het gewenste habitatype door de toepassing van de bestaande beheervisie van het Agentschap en uitvoering van beheerplannen. In de private bossen, gelegen in het Vlaams Ecologisch Netwerk kan door omvorming bijkomend habitat gerealiseerd worden via de toepassing van de Criteria Duurzaam Bosbeheer. Verwacht wordt dat hierdoor 604 ha van de voorziene oppervlakte-doelstellingen voor de boshabitats, hoofdzakelijk (546 ha) van de zuurminnende beukenbossen en plaatselijk (58 ha) alluviaal bos en eikenhaagbeukenbos, kunnen gerealiseerd worden.
PI 3	Omvorming van naaldhout- en loofhoutaanplanten naar heidehabitats	Plaatselijk zullen enkele naaldbossen en loofhoutaanplanten omgevormd worden naar heidehabitats (2330, 4010, 4030, 6230 en 6410), zodat robuuste kernen gecreëerd worden van 30 ha, aangevuld met kleinere stapstenen. De robuuste kernen worden beoogd in deelgebieden 1 Houthulst en 2 Vloethemveld. De realisatie van een robuuste kern van heidehabitats is grotendeels reeds uitgevoerd in deelgebied 2 Vloethemveld i.k.v. het DANA-project. In de deelgebieden 5 St. Andriesveld, 6b Bulskampveld, 6c Vagevuurbossen, 6d Gulke Putten, 7 Rijkevelde en 8d Kampveld-Rooiveld wordt kleinschaliger heideherstel beoogd. Gezien de voorgeschiedenis, landschappelijke en ruimtelijke context van dit SBZ wordt hier niet gestreefd naar grote vlakdekkende heidegebieden, maar naar een kleinschalig mozaïek van open terrein, bos en halfopen wastines, met open kernen van 5-20 ha groot ingebed in een bosmatrix, en voorzien van de nodige stapstenen en functionele verbindingen voor een vlotte uitwisseling van habitattypische soorten. Deze omvormingen worden grotendeels voorzien op gronden in eigendom van het ANB, natuurverenigingen of de Provincie West-Vlaanderen en momenteel zijn verschillende herstelprojecten voor heidehabitats in uitvoering of gepland [*] . De omvorming naar heidehabitats kan ook gerealiseerd worden door een natuurgericht bosbeheer (realisatie van open plekken). Bij het kappen van bosbestanden dient voldoende aandacht te gaan naar oude of dode bomen die mogelijks vleermuiskolonies huisvesten. <i>[*] Afgewerkt DANA-project (in de militaire domeinen in 1 Bos van Houthulst en 2 Vloethemveld), lopend Life-project Atlantische heide (o.a. in erkend natuurreservaat Gulke Putten, deelgebied 6d en erkend natuurreservaat Vorte Bossen in deelgebied 6e) en gepland natuurinrichtingsproject Biscopveld.</i>

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 4	Bosuitbreidingen	Voor de realisatie van een goede staat van instandhouding, zowel op gewestelijk niveau als voor de SBZ zijn nog bijkomende bosuitbreidingen ('nieuw' bos) noodzakelijk met 335 ha als richtwaarde (totaal van alle boshabitats). Het combineren van de eerder genoemde inspanningen (kwaliteitsverbetering van de aanwezige habitats en de omvormingsmaatregelen) met bosuitbreiding moet uiteindelijk resulteren in volgende globale doelstellingen: 4.1. Realisatie van goed gebufferde, grote boskernen in de droge sfeer (9120), met overgangen naar de nattere bostypes (9160 en 91E0): - Deelgebied 1 Bos van Houthulst: een boskern met een totale oppervlakte van 350 ha wordt nagestreefd; 15% (richtwaarde) van de voorziene bosuitbreidingen situeert zich in dit deelgebied; - Deelgebied 4 Wijnendalebos: een boskern met een totale oppervlakte van 350 ha wordt nagestreefd; 30% (richtwaarde) van de voorziene bosuitbreidingen situeert zich in dit deelgebied; - Deelgebieden 6a-e Driekoningen tot Vorte bossen: realisatie van een boskern met een totale oppervlakte van 500 ha; 20% (richtwaarde) van de voorziene bosuitbreidingen situeert zich in deze deelgebieden; 4.2. Bosuitbreiding in functie van de realisatie van minder uitgestrekte boskernen (150 ha), in deelgebieden 2 Vloethemveld, 5 Sint-Andriesveld en 8d Kampveld-Rooiveld; 25% (richtwaarde) van de voorziene bosuitbreidingen situeren zich in deze deelgebieden; 4.3. Bosuitbreiding in functie van de creatie van een bosnetwerk in de andere deelgebieden, waarbij gestreefd wordt naar het bufferen van kleinere boskernen (en/of het onderling verbinden van bos tot één netwerk (binnen deelgebieden). Dit is voornamelijk belangrijk in deelgebieden 3 Zorgvliet-Munkebossen, 8a Warande, 8b Gruuthuyse, 8c Nieuwenhove en 9 Vallei van de Zuidleie.
PI 5	Realisatie van goed ontwikkelde beekvalleien	Met het oog op een duurzame instandhouding van de habitattypes gebonden aan beekvalleien (3260, 6430, 91E0*) dient de kwaliteit sterk verbeterd te worden. Deze kwaliteitsverbetering houdt in eerste instantie een waterkwaliteitsverbetering van de beken in. Verschillende vormen van waterverontreiniging moeten tegengegaan worden. Op de meeste plaatsen is een herstel van de beekstructuur, een aangepast beheer van de waterlopen en meer ruimte voor beekbegeleidende habitattypes vereist. De beste uitgangssituatie voor het herstel van een kwalitatieve beekvallei vinden we terug in de Bornebeek. In tweede instantie en op langere termijn is ecologisch herstel van de Rivierbeek – Hertsbergebeek vereist. Voor de Wantebeek en Slangenbeek (deelgebied 6e Vorte Bossen) worden goede ontwikkelde beekvalleien met een belangrijk aandeel alluviaal bos 91E0 beoogd.
PI 6	Realisatie van aaneengesloten moeras- en natte graslandencomplex	De realisatie in deelgebied 9 Vallei van de Zuidleie van een aaneengesloten structureel rijk grasland- en moeraslandschap bestaande uit soortenrijke veldrusgraslanden en blauwgraslanden (6410), glanshavergraslanden (6510), natte ruigtes (6430), open water (3150) en overgangs- en trilveen (7140). Dit vereist een totale extra oppervlakte van 15 ha. Dit houdt o.a. plaatselijk herstel van de hydrologie (zie verder), een betere buffering (tegengaan van eutrofiëring) van de meest kwetsbare delen en een aangepast maaibeheer, evt. voorafgegaan door inrichtingswerken.
PI 7	Plaatselijk herstel van de hydrologie	Herstel van een meer natuurlijke hydrologie, nl. goede waterkwaliteit en een geschikt peilregime, met herstel en oppervlaktetoename van de verschillende (grond)waterafhankelijke habitattypes (3130, 3150, 4010, 6230, 6410, 6430, 6510, 7140, 9160 en 91E0), en dit over een voldoende oppervlakte om een duurzame ontwikkeling mogelijk te maken. Verder onderzoek is noodzakelijk naar de technische mogelijkheden en concrete afstemming van het peilbeheer, rekening houdend met andere aanwezige functies (waaronder landbouw) in en buiten de SBZ. Te onderzoeken maatregelen, welke kaderen in een algemener integraal waterbeheer zijn onder meer aanpassing drainage, zomer- en winterpeilbeheer, hydrologische isolatie, inschakeling overstromingsgebieden en verhoging van bergingscapaciteit, vertraagde oppervlaktewaterafvoer, etc.

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

Tijdens het overleg over de instandhoudingsdoelstellingen is een aantal gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering aangebracht door de deelnemers aan het voorafgaand overlegproces. In deze paragraaf worden deze meegegeven ter informatie. De lijst is niet limitatief noch bindend. Het is bovendien mogelijk dat deze lijst wijzigt tijdens het implementatieproces.

	Omschrijving aandachtspunten
1	Departement LV / Departement LV Het departement Landbouw en Visserij geeft aan dat uit de tegenreactie van ANB blijkt dat de LGA in essentie niet gebruikt wordt voor het opmaken van de doelstellingen, maar dat dit vooral een werkinstrument is dat belangrijk zal zijn voor toekomstige (ruimtelijke) processen. Dit kan een uiteindelijk doel zijn, maar de LGA moet een belangrijk instrument blijven bij het vaststellen van de doelen. (Bron: S-IHD rapport)
2	Toerisme Vlaanderen / BLOSO Toerisme Vlaanderen en Bloso wensen te benadrukken dat indien uit natuuroverwegingen een herlocatie van een bepaald recreatief traject noodzakelijk blijkt (bijv. om minder schadelijke route op te zoeken om de meest kwetsbare natuur te vrijwaren), er alleszins een toeristisch-recreatief evenwaardig alternatief moet gezocht en uitgevoerd worden. (Bron: S-IHD rapport)
3	Departement LV Het departement Landbouw en Visserij geeft aan de bosuitbreidingsdoelen in dit rapport te hoog zijn en moeilijk volledig realiseerbaar zijn binnen SBZ. De binnen het S-IHD rapport gehanteerde marges naar bosuitbreiding toe zijn vrij breed en er kan, indien de maximale innames toegepast worden, een zeer grote en niet aanvaardbare impact voor landbouw zijn. Dit moet worden vermeden. (Bron: S-IHD rapport)
4	Agentschap Onroerend Erfgoed Het Agentschap Onroerend Erfgoed wenst te benadrukken dat voor wat betreft het voorkomen van WOI erfgoed de doelstellingen t.b.v. realisatie van bosuitbreiding en omvorming naar heidehabitats te Houthulst mogelijks knelpunten kunnen opleveren ten aanzien van bovengrondse en ondergrondse constructies als relictten van terreininrichting. (Bron: S-IHD rapport)
5	Sector landbouw / Departement LV De sector landbouw en het departement Landbouw en Visserij benadrukken dat bij het nemen van maatregelen i.f.v. de waterhuishouding en –kwaliteit de aandacht dient te behouden worden voor de aansluitende gebieden, de afwatering en het beheer en onderhoud van aansluitende waterlopen, zowel binnen als buiten SBZ. Er dient o.a. gezocht te worden naar een oplossing met een minimale impact op landbouw zodat de opbrengst van de omliggende gebieden niet in het gedrang komt. (Bron: S-IHD rapport)
6	Sector eigenaars De sector Eigenaars geeft aan dat duidelijke communicatie naar burgers toe m.b.t. de gevolgen van de IHD's noodzakelijk is. (Bron: S-IHD rapport)
7	Sector eigenaars De sector Eigenaars vreest dat de doelen en maatregelen in Vlaanderen hoger en strenger (zullen) zijn dan wat noodzakelijk is voor Europa met frustraties en demotivatatie tot gevolg. (Bron: S-IHD rapport)
8	Departement LV Het departement Landbouw en Visserij benadrukt dat aangaande de samenwerking met andere sectoren niet alleen gedacht moet worden aan nieuwe instrumenten en stimulerende maatregelen, maar ook de bestaande instrumenten en maatregelen moeten onderzocht worden op hun haalbaarheid en praktisch nut binnen de SBZ. Er moet vermeden worden dat omwille van bepaalde regelgevingen de stimulerende maatregelen niet concreet toepasbaar zijn. (Bron: S-IHD rapport)

	Omschrijving aandachtspunten
9	Agentschap Onroerend Erfgoed Het Agentschap Onroerend Erfgoed wenst te benadrukken dat het kasteeldomein Gruuthuyse - kasteel, bijgebouwen en omgevend park zijn beschermd als monument - de verdere gevolgen vanuit de IHD-doelstellingen op het terrein dienen rekening te houden met de onderhouds- en instandhoudingsplicht voor beschermde monumenten. Ook voor de kasteeldomeinen die binnen de aangeduide ankerplaats "Kastelen Gruuthuyse, De Cellen en Erkegem" liggen, dienen de parkstructuur en -elementen gerespecteerd te worden ingevolge de zorgplicht in kader van aangeduide ankerplaatsen (art. 26 van decreet betreffende landschapszorg). (Bron: S-IHD rapport)
10	Sector landbouw De landbouwsector vraagt dat er bij de bepaling van peilregimes voldoende rekening wordt gehouden met de impact van dit peilbeheer op omliggende landbouwgronden. (Bron: S-IHD rapport)
11	Sector landbouw De sector Landbouw vraagt zich af of het nuttig is om inspanningen te leveren in kleine SBZ deelgebieden, midden in landbouwgebied. (Bron: S-IHD rapport)
12	Sector jacht De sector Jacht geeft aan dat bestrijding van invasieve faunasoorten ten voordele van inheemse soorten een gemeenschappelijk doel is waarbij naar samenwerking gestreefd zal moeten worden van in de beginfase tussen WBE's, ANB en de Natuursector. (Bron: S-IHD rapport)
13	Sector landbouw / Sector eigenaars De sectoren Landouw en Eigenaars benadrukken dat de gronddruk, grondprijs en -kwaliteit de inzet van een passend instrumentarium vereisen. (Bron: S-IHD rapport)

3 Openstaande taakstelling

De in dit hoofdstuk beschreven oppervlaktebalans op SBZ niveau werd als taakstelling vastgesteld in het S-IHD-besluit voor deze SBZ. Op basis hiervan is een indicatieve verdeling van de doeloppervlaktes over de verschillende deelgebieden gebeurd via een modelmatige berekening. In paragraaf 3.1 wordt per aangewezen habitattype in deze SBZ het overzicht gegeven van de totale oppervlakte doelen, de oppervlakte actueel habitat en het openstaand saldo aan te realiseren habitat (door omvorming vanuit bestaande andere natuur of door uitbreiding op plaatsen die nu niet ingenomen zijn door natuur). In de volgende managementplannen zal dit overzicht geactualiseerd worden met een stand van zaken en het openstaand saldo. Voor de soorten wordt geen oppervlaktebalans weergegeven. Gezien de complexe koppeling van de populatiedoelen aan habitats, regionaal belangrijke biotopen en andere vegetatietypes is het momenteel niet mogelijk om voor soorten een betekenisvolle openstaande taakstelling met oppervlaktebalans op te geven. In 3.2 wordt de taakstelling voor de soorten kort voorgesteld; voor een meer gedetailleerde beschrijving verwijzen we naar Bijlage 2 bij het IHD-besluit. De geactualiseerde openstaande taakstelling wordt in een latere fase van de managementplannen weergegeven.

In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt indicatief de actuele ligging van de habitats en de indicatieve verdeling van de doelen over de verschillende deelgebieden weergegeven. De verdeling van deze doelen over de verschillende deelgebieden maakt deel uit van het overleg met de betrokken actoren in het overlegplatform voor deze SBZ. De verdeling kan naar aanleiding daarvan in een volgende versie van het managementplan aangepast worden.

3.1 Habitats

Habitat code	Besluit Vlaamse regering		Openstaande taakstelling
	Opp. totaal doel (ha)	Opp. actueel (ha)	Opp. uitbreiding en omvorming (ha)
2330	5.00	1.00	4.00
3130	7.00	5.00	2.00
3150	5.00	2.50	2.50
3260 (km*)	12.00	4.00	8.00
4010	17.00	6.00	11.00
4030	28.00	18.00	10.00
6230	95.00	55.00	40.00
6410	11.00	5.00	6.00
6430	9.00	4.00	5.00
6510	7.00	7.00	0.00
7140	6.00	1.00	5.00
9120	1635.00	895.00	740.00
9160	144.00	64.00	80.00
91E0	224.00	105.00	119.00

Opmerkingen

* In voorkomend geval kan de eenheid afwijken van [ha]. Bij de habitatcode wordt in dat geval aangegeven welke eenheid van toepassing is.

3.2 Soorten

Soort	Doel
Bittervoorn	uitbreiding
Gewone/Grijze grootoorvleermuis, Franjestaart, Brandts vleermuis/Gewone baardvleermuis	behoud
Poelkikker	uitbreiding
Ruige/Gewone/Kleine dwergvleermuis, Laatvlieger	behoud
Ruige/Gewone/Kleine dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Watervleermuis, Mopsvleermuis	behoud

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

Voor het realiseren van de taakstelling (zie hoofdstuk 2) zijn door de Vlaamse regering een aantal prioritaire inspanningen gedefinieerd. De prioritaire inspanningen beschrijven de verschillende acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de taakstelling. De planning van deze acties hangt onder andere af van de beschikbare budgetten, de maatschappelijke context en de aanwezige kennis. Een aantal acties moeten echter prioritair gerealiseerd worden binnen de planperiode van het Vlaamse Natura 2000 programma 2014-2020 om:

- de verdere achteruitgang van habitattypes of soorten te stoppen of te vermijden (prioriteit stand still);
- de Vlaamse taakstelling 2020 te realiseren (prioriteit 2020).

Door de Vlaamse regering zijn in het S-IHD-besluit de prioritaire inspanningen bepaald waarbinnen één of meerdere prioritaire actie(s) moeten worden uitgewerkt en gerealiseerd in deze SBZ. Het nader omschrijven van de acties gebeurt in overleg met alle betrokkenen binnen het overlegplatform tegen begin 2015 voor vastlegging in een nieuwe versie van het managementplan. Bijzondere aandacht zal hierbij gegeven worden aan die acties die binnen de planperiode 2015-2020 uitgevoerd moeten worden. Vanaf 2019 kunnen immers de nodige verplichtende maatregelen opgelegd worden indien blijkt dat prioritaire acties anders niet gerealiseerd worden binnen deze planperiode.

In paragraaf 4.1 is het overzicht van de prioritaire inspanningen weergegeven en de prioriteit m.b.t. de planperiode 2014-2020. In de volgende managementplannen zal dit overzicht aangevuld worden met een overzicht van de acties die vallen binnen deze verschillende inspanningen en van hun status.
In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt een ruimtelijk overzicht van de verdeling van de prioritaire inspanningen over de verschillende deelgebieden weergegeven.

4.1 Inspanningsmatrix

Gezien er nog geen vastgestelde actielijst is, worden in deze versie van het managementplan enkel de prioritaire inspanningen zoals vastgesteld in het S-IHD-besluit weergegeven. Zodra de actielijst is vastgesteld, wordt deze in een volgende versie van het managementplan aan de inspanningsmatrix toegevoegd.

	Prioritaire inspanning cfr. Besluit Vlaamse regering	Prioriteit
PI 1	Kwaliteitsverbetering van aanwezige bos- en andere habitattypes	2050
PI 2	Omvorming van naalddhout- en loofhoutaanplanten naar boshabitats	2050
PI 3	Omvorming van naalddhout- en loofhoutaanplanten naar heidehabitats	2050
PI 4	Bosuitbreidingen	2050
PI 5	Realisatie van goed ontwikkelde beekvalleien	2050
PI 6	Realisatie van aaneengesloten moeras- en natte graslandencomplex	2050
PI 7	Plaatselijk herstel van de hydrologie	2050

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke milieucondities vereist zijn voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding voor de aangewezen habitats en soorten. Bij de opmaak van dit MP 1.0 was een gebiedsgerichte invulling niet mogelijk. Informatie over de vereiste milieuomstandigheden voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding van de habitats en soorten zijn te vinden in de publicatie "Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de Natura 2000 habitattypen", gepubliceerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) met als referentie T'Jollyn et al., 2009 en te consulteren op [www.inbo.be/natura 2000](http://www.inbo.be/natura2000).

6 Richtkaart

De richtkaart is een belangrijk ruimtelijke afwegingskader voor plannen, projecten, instrumenten... Het geeft in de eerste plaatst een synthese van de stand van zaken op het terrein en zoals gepland. Een natuurdoel is immers pas 'geplaatst', wanneer inrichting en beheer van het betrokken perceel afgesproken zijn in een natuurbeheerplan, of één van de gelijkwaardige plannen die er mee gelijkgesteld kunnen worden. In hoofdstuk 3 is een overzicht gegeven van de geplande doelen in natuurbeheerplannen of gelijkaardige plannen. Zolang een deel van de taakstelling niet is opgenomen, bevat de richtkaart daarnaast een ecologisch geschikte zoekzone die ruim genoeg is om via vrijwilligheid en socio-economische afwegingen te zoeken naar een optimale plaatsing van de resterende doelen en daartoe gevrijwaard wordt. De bepaling van deze zoekzone gebeurt op Vlaams niveau aan de hand van de actuele en natuurlijke potentiekaarten, rekening houdend met de oppervlakte waarvoor reeds garanties zijn op een correct beheer via een geïntegreerd beheerplan of een gelijkaardig instrument en socio-economische belangen. Dit gebeurt door middel van een geobjectiverde, modelmatige berekening. Naarmate bijkomende doelen worden 'geplaatst', door natuurbeheerplannen of gelijkwaardig instrumenten of in voorkomend geval, via verplichtingen, zal ook de omvang van de zoekzone(s) afnemen. De opmaak van de zoekzone(s) vormt dus het semiautomatische resultaat van de afspraken die gemaakt zijn over het onder correct beheer brengen van terreinen.

De richtkaart is in dit Managementplan 1.0 nog onvolledig omdat de benodigde data nog in opbouw of overleg zijn. Hieronder wordt per voorzien onderdeel aangegeven in welke mate het ingevuld is in deze planversie.

6.1 Situering actuele habitats

De situering van de actuele habitats is indicatief opgenomen in kaarten 1 en 2.

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

De ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes in dit SBZ zijn opgenomen in kaart 1.

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

De ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen is weergegeven in kaart 2. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.7 Zoekzones

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

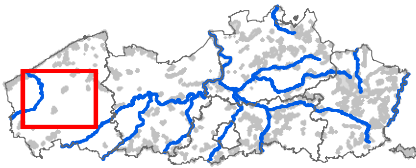
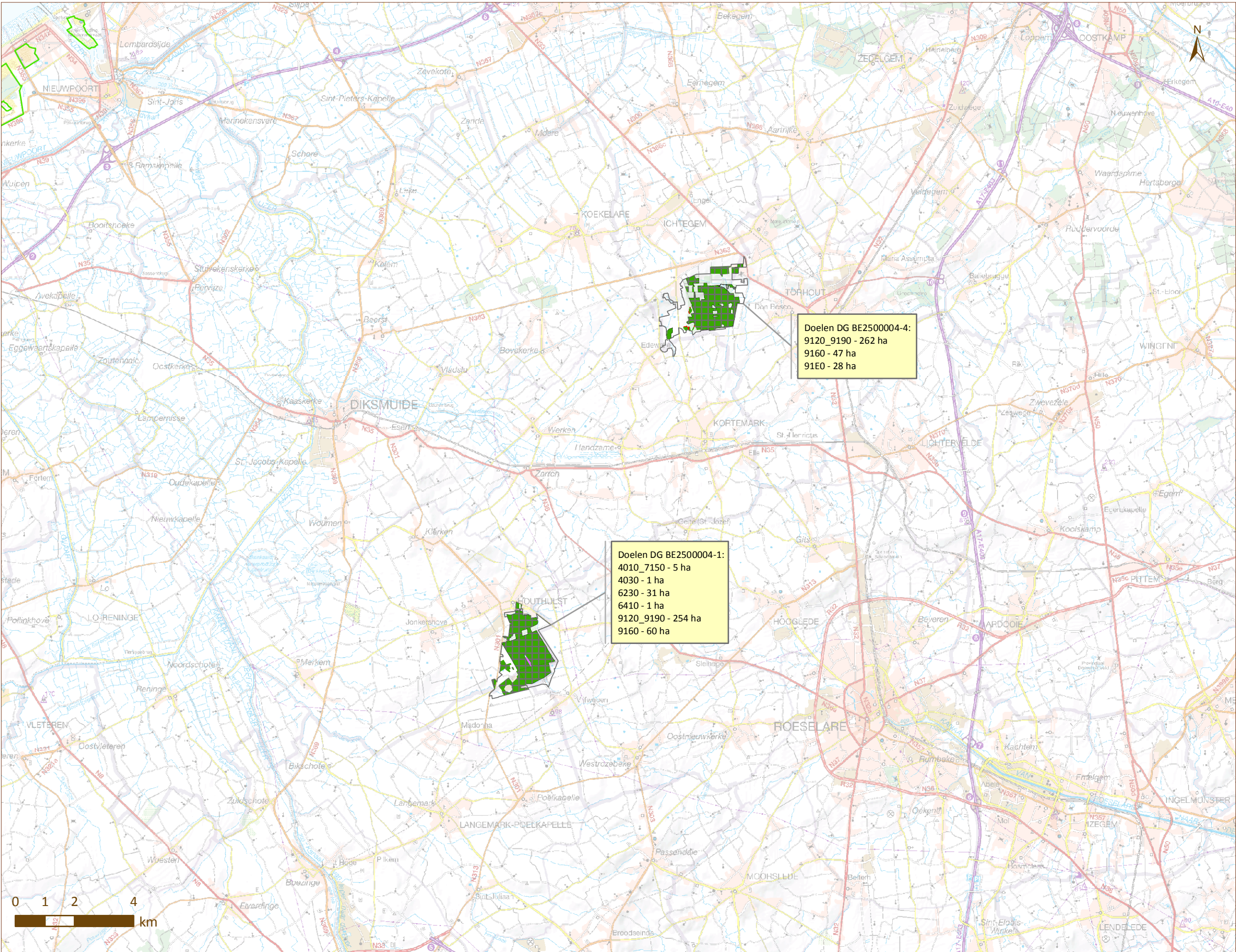
6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

Kaartenlijst

Kaart 1. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes.

Kaart 2. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

Habitat Natura 2000

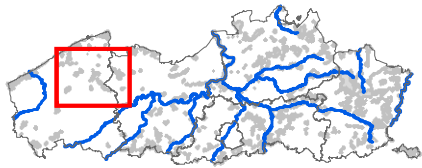
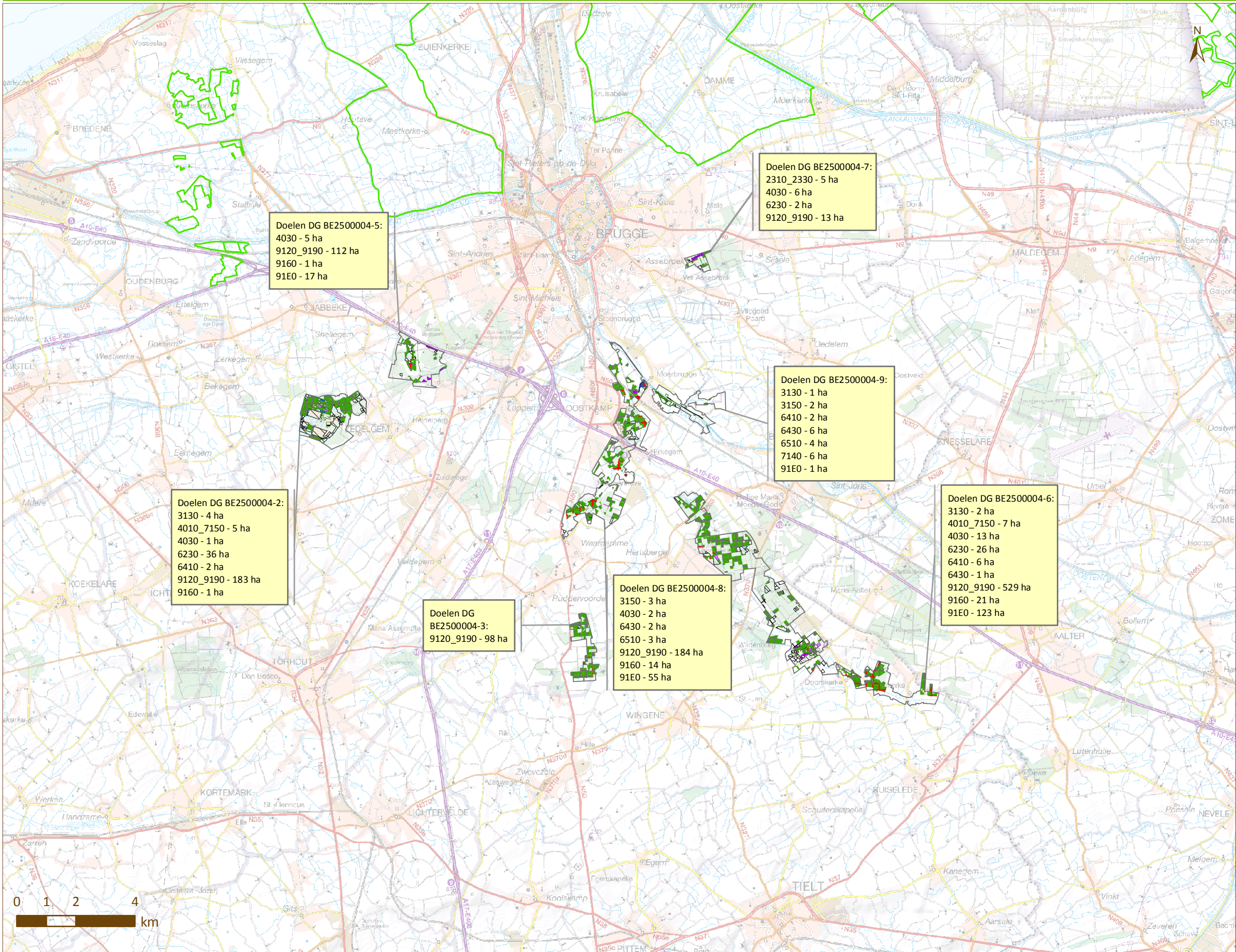
- 3130
- 4010
- 9120
- 9160
- 91E0
- Actueel Habitat - RBB
- Deels habitat
- SBZ-H
- SBZ-V

Voor habitattypen 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

Habitat Natura 2000

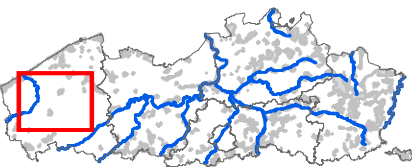
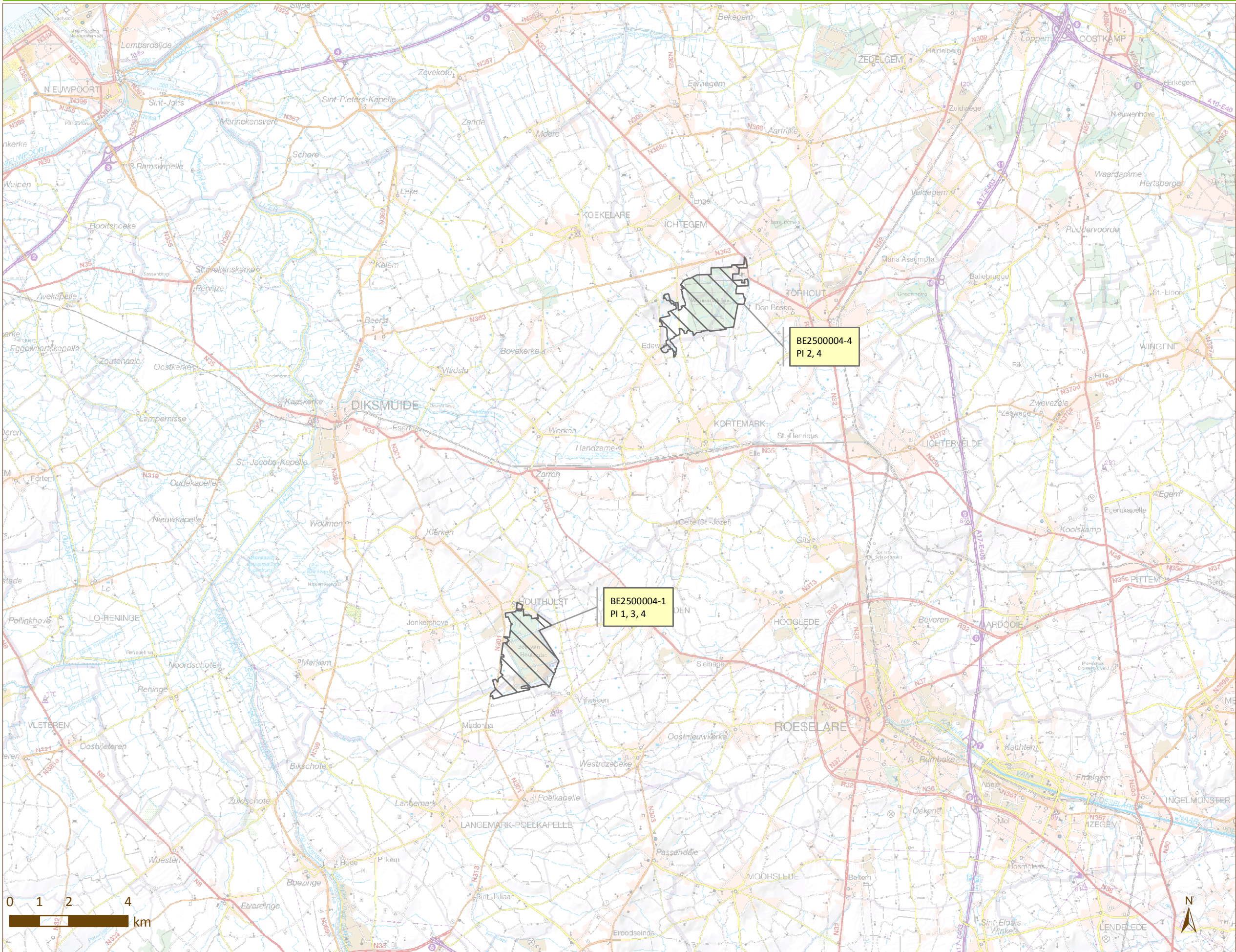
- 3130
- 3150
- 4010
- 4030
- 6230
- 6410
- 6430
- 6510
- 9120
- 9160
- 9190
- 91E0
- Actueel Habitat - RBB
- Deels habitat
- SBZ-H
- SBZ-V

Voor habitattypen 3260 is geen toewijzing aan deelgebieden gebeurd.

Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

Legende

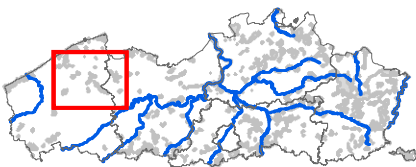
 SBZ-H

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

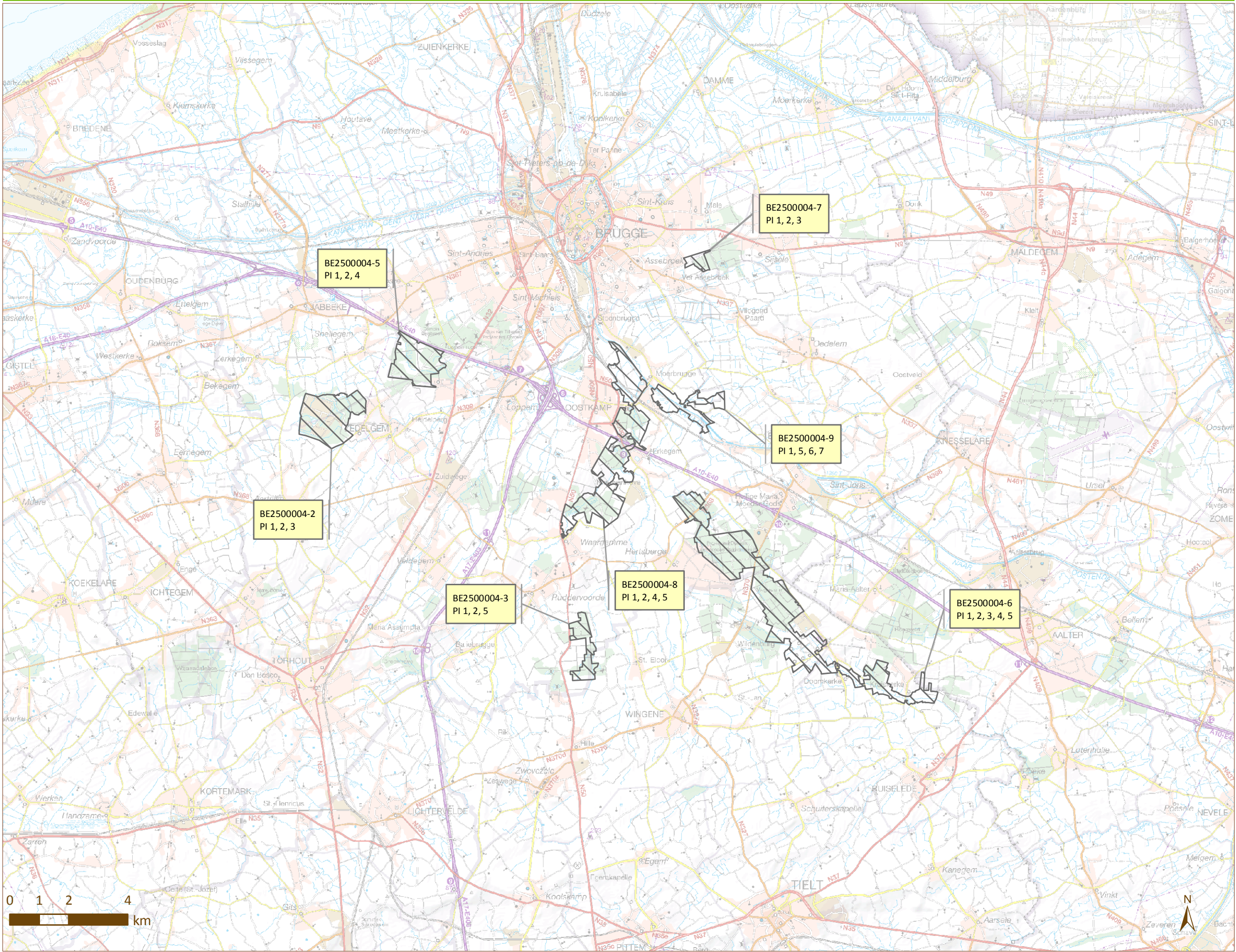

Vlaanderen
is natuur

Legende

 SBZ-H

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

Vlaanderen
is natuur

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

Het Vlaams Natura 2000-programma bevat een globaal afwegingskader, met daarin:

- een onderlinge afweging van de ecologische vereisten van zowel de Europees te beschermen habitattypes, van de Europees te beschermen soorten als van de soorten die typisch zijn voor een Europees te beschermen habitat;
- een afweging voor soorten van regionaal belang van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor boshabitats ten aanzien van ecologische vereisten voor vogelsoorten die karakteristiek zijn of vaak voorkomen in grotere, open en natuurkwaliteitsvolle weilandcomplexen.

In dit hoofdstuk moet worden aangegeven op welke wijze bij de realisatie van de taakstelling dit afwegingskader toegepast werd of zal worden.

De informatie over de uitvoering van het globaal afwegingskader voor deze SBZ wordt toegevoegd vanaf de volgende versie van het managementplan. Het Vlaams Natura 2000-programma, waar het globaal afwegingskader Natura 2000 deel van uitmaakt, bestaat immers nog niet bij de opmaak van dit Managementplan 1.0. Bovendien ontbreken in deze planversie belangrijke elementen die relevant zijn voor de beschrijving van de uitvoering van het globaal afwegingskader, zoals de ruimtelijke configuratie van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de zoekzones.